

Potkrepljujući dokazi:

Elektronski i internet dokazi

Razlozi za potkrepljujuće dokaze

- Teret dokazivanja u predmetima privrednog kriminala je veliki.
- Privredni kriminal često zahtijeva posebnu namjenu.
- Direktni dokazi o stanju svijesti ili namjeri okrivljenog često nisu dostupni.
- Često su knjige ili računi izmijenjeni kako bi se sakrile nezakonite aktivnosti.

Potkrepljujući dokazi (nastavak)

- Često su iskazi suoptuženih ili saučesnika od ključne važnosti za dokazivanje elemenata krivičnog djela.
- Imovina se često ne prijavljuje.

Digitalni dokazi

- **Mogu se nalaziti na bilo kojem elektronskom uređaju:**
  - Računari
  - Notebook računari
  - PDA uređaji
  - Mobilni telefoni
  - Kamere
  - Video uređaji
  - Eksterni hard diskovi

To je samo početak

- Serveri
- Uređaji za pohranjivanje podataka
- Lokalna mreža
- Internet
- Društveni mediji
- Ostali lični uređaji

Prikupljanje digitalnih dokaza

- U kojem je formatu dokaz?
- Koji uređaji najčešće sadrže informacije?
- Kakav pristup će istražitelji imati fizičkom uređaju?
- Kakav pristup može postojati na Internetu?

Proces digitalnog ispitivanja

- Prepoznaj i sačuvaj –
- Prikupljanje – sudski nalozi –
- Ispitivanje –
- Analiza –
- Izvještaji -

Identificiranje i čuvanje

- Dokumentiranje fizičke inspekcije.
- Postupak lanca nadzora.
- Sudski nalozi, nalozi za pretres ili saglasnost za uzimanje dokaza.
- Bilješke o koracima preduzetim na čuvanju evidencije.
- Kreirane zaštićene kopije.

Prikupljanje

- Kreirajte format za vađenje podataka –
- Provjerite jesu li svi podaci „zaštićeni od zapisivanja” -
- Problem promjenjivih podataka – možda ih je potrebno prikupiti, jednako kao i u hitnim slučajevima – ako je isto potrebno dokumentovati.
- Nabavite forenzičku sliku podataka.

Ispitivanje

- Područja interesovanja.
- Ključne riječi - Pretraga -
- Emailovi – Predmet, ali i poznati saradnici -
- Internet historija -
- Izbrisana historija -
- Izbrisane datoteke -
- Fotografije –

Neka od područja interesovanja

- Tabelarni dokumenti.
- Slike čekova.
- Brojevi kreditnih kartica.
- Fotografije.
- Finansijski softver.

DRUŠTVENO UMREŽAVANJE

- Moglo bi se definirati kao stvaranje **stalne** evidencije svih vaših aktivnosti, vaših saradnika, vaše porodice i vaše imovine.
- Digitalni ispitivač može koristiti komercijalno dostupni forenzički softver kako bi, kao prvo, došao do podatka o posjećenim web stranicama, a zatim pretraživao te stranice kako bi došao do podataka koji se odnose na pitanja pojedinca i/ili slučaj. Isto je javno dostupno i može mu se lako pristupiti.

Društvene mreže

- Facebook
- Linked In
- Twitter
- Ning
- Bebo
- Stotine drugih

Potkrepljujući dokaz: Fotografija sa Facebook-a pod nazivom “Moja jahta”

Sudska pitanja

- Opseg istražnih naloga, naloga za pretres,
- Standard za pristup drugim elektronskim uređajima
- Korištenje informacija sa društvenih mreža
- Zaštita podataka na hard disku
- Šta su to originalni podaci

Pitanja?